

<< מורה הנבוכים - מהדורת מפעל משנה תורה

בהם, ולכל אחד שיטה. לדעתנו, אי אפשר שלא להכיר את משנתו של גדול ההוגים היהודיים. אפשר להסכם אפשר לא להסכים, אבל חייבים להכיר. היא מעניקה תפוסת עולם נכונה המבוססת על התבונה, ככל שאפשר. היא מעניקה לאדם אחריות גדולה ותשוקה להכיר את האמת ולהתקרב אליה. במילים פשוטות, היא מעניקה חיים.

מתוך הכרה בכך הרכבתי צוות של אנשים שהרמב"ם היה להם השראה בחייהם. אני כשלעצמי מתפרנס כאיש אלגוריתמים בהייטק, ומלמד בטכניון שיעורים על הרמב"ם ועל פילוסופיה פוליטית יהודית. יחד איתי עמלו אנשים מוכשרים ביותר כמו הלל גרשוני, ד"ר יחיאל קארה, אנשי תורה ואנשי חכמה, מומחים גדולים, ועוזרים רבים, ביניהם גם עורך ירחון זה שבידיכם, איתי טיירי הי"ו.

מרכיבי המהדורה

הנגשתו של ספר מורה הנבוכים ארבעה מרכיבים לה.

1. תחילה הנוסח. הספר נכתב בערבית יהודית, ועד כה תורגם 'מורה הנבוכים' מן השפה הערבית בארבעה תרגומים עיקריים. עוד בימי הרמב"ם ובהדרכתו תרגם את ספרו רבי שמואל אבן תיבון. זמן קצר לאחר מכן הופיע תרגום נוסף על ידי רבי יהודה אלחריזי. בימינו אנו הופיע תרגום חדש בעברית מודרנית הן על ידי מורי ורבי הרב יוסף קאפח זצ"ל, והן על ידי פרופסור מיכאל שוורץ. בשל קושי של שימוש בזכויות יוצרים נאלצנו לתרגם מחדש את המורה. אבל משעה שעשינו זאת העמדנו עם המתרגם הבקי הלל גרשוני נוסח מודרני, רהוט לשון, תוך דיוק הלשון והמינוחים הפילוסופיים, ותוך עיון בכתבי יד עתיקים, תימניים ואחרים, ותוך עזרה במומחים ללשון

המהדורה החדשה של "מורה הנבוכים", עכשיו כל אחד יכול להבין.

בא' בסיוון תערוך האגודה בשיתוף אונ' בר אילן ומפעל משנה תורה כנס השקה להגל השלמת תרגום וביאור "מורה הנבוכים", בביאורי ובעריכתי יחד עם הלל גרשוני המתרגם, ד"ר יחיאל קארה עורך המשנה וצוות מפעל משנה תורה.

"מורה הנבוכים" הוא שם ספרו ההגותי הגדול של הרמב"ם, זהו ספר חידתי וקסום. 3 חלקים, "גן בעדן" פרקים (178+פתיחה). שמו בא מן הדרך המתוחכמת, הלא ישירה, הסיבובית כמו שהנחה ה' את בני ישראל שהיו נבוכים במדבר. **מבוכה לדעת הרמב"ם היא ברכה**, ועצם זה שאדם שואל ומפתח את אמונתו כדי שתתאים להכרה עמוקה היודעת להתמודד עם העולם שמסביב, ואינה מסתפקת באמונה שטחית. המיזם לקח כשבע שנים, שבא לאחר סיום ביאור והנגשת "משנה תורה" של הרמב"ם על י"ד ספריו, ושהצליח להניע מהלך גדול של לימוד רמב"ם באופנים שונים, ובייחוד רמב"ם יומי. "כל התורה לכל אחד" הוא המוטו של מפעל משנה תורה, שיסודו בצוות מתנדבים.

מטרת המהדורה

הרמב"ם הוא גדול הפוסקים וגדול ההוגים בעולם היהודי. משנתו רוויה באהבת ה' הבאה מתוך הכרת המציאות ולימוד מעמיק של כל מה שאפשר לדעת. הרמב"ם דן בשאלות היסוד של האדם בכלל ושל היהודי בפרט, למשל: מה תכליתם של החיים? מיהו ה' מה הדרך האמיתית לקרבת ה' כיצד האדם יצליח לנתב את חייו ואת מעשיו כדי למצות אותם? מה מטרת המצוות? מדוע יש רע בעולם? ואיך אפשר למעט אותו? כל הנושאים הללו הם נושאים שחכמי ישראל והוגי הדורות עסקו

מודרנית לרעיונותיו, מגשר בין תקופתו של הרמב"ם לתקופתנו, מבקש לחשוף מקצת מכוונותיו-סודותיו, ומזמין להמשך עיון. **הקדמות** לכל פרק - מטרתם לסייע ללומד להבין את התמונה הכללית ואת המסרים העיקריים בכל פרק. **והמבואות** לכל נושא

בספר - הם סיכום ועמידה על רעיונות היסוד שבפרקים, והזמנה אקטואלית לחשוב היאך אפשר להמשיך את עבודתו של הרמב"ם.

4. המרכיב הרביעי של הספר כולל גם **7 מפתחות** עשירים ומגוונים, שנעשו באופן ייחודי עם ציטוט לשון הרמב"ם המאפשר "לקרוא" את המפתחות כשלעצמם. העימוד בספר מאיר עיניים, ומזמין לימוד נוח

במייוחד.

מהדורתנו זכתה ל**הקדמות** של חכמי התורה וחוקרי אקדמיה מומחים, כמו הרב פרופ' נחום רבינוביץ', פרופ' מנחם קלנר, פרופ' זאב הרוי, הרב אורי שרקי, הרב יעקב אריאל, פרופ' חנה כשר ופרופ' משה הלברטל. מבטים שונים המשלימים זה את זה.

איך מתחילים ללמוד?

המהדורה הזו מאפשרת להתחיל ללמוד את הרמב"ם. ללומד המתחיל ציינו את הפרקים המרכזיים ביותר, וכאלו העוסקים בנושאים גדולים של החיים. אחד מהם זה למשל על המאמץ להבין בשכל את העולם (חלק א, פרקים לא-לב), או על כוחות הנפש של האדם והדרך לנבואה ולמנהיגות (ב,לו-מ), למה יש רע בעולם? (ג,יב), או הדרך לתודעה מתמדת (ג,נא). יש גם סרטונים ושיעורים. רק תתחילו.

הערבית והפילוסופית. וכפי שאנחנו למדים מתגובות רבות של משתמשים, הוא מהווה תרומה של ממש למעינים בחיבור וללומדים בו. ראו נא את ניסוח השלשון להגדרת משמעות המונח "חכמה". כך בתרגומנו (ג,נדו): "הוא מציין קניית מומחיות מקצועית במקצוע

כלשהו", לעומת "נאמר על ידיעת המלאכות איזו מלאכה שתהיה" (אבן תיבון) "נאמר על ידיעת האומנויות איזו אומנות שתהיה" (הרב קאפח), "חל על סיגול המלאכות, איזו מלאכה שתהיה" (שוורץ).

זכינו והתרגום על שני החלקים הראשונים הוא אחד מארבעת התרגומים (לצד תרגומיהם של אבן תבון, פינס ושוורץ) שהתייחס אליהם גדול חוקרי הערבית-היהודית בימינו, פרופ' יהושע בלאו, במאמר

שהתפרסם לאחר פטירתו בכתב העת פעמים גליון 162.

הנוסח חולק לפסקאות עם כותרת וכותרות משנה המסייעות להבין ממבט ראשון את מהלך הפרק ואת משמעויותיו.

2. המרכיב השני הוא **הביאור**. עדכני, מפרש את דברי הרמב"ם בהתאם לדבריו במקומות אחרים בחיבור זה ובשאר חיבוריו (ולעיתים עומד על סתירות או סתירות-לכאורה ביניהם), משלים פסוקים והקשרים. כדי להבין את הרמב"ם נדרש ידע גדול בפילוסופיה היוונית והערבית, לשלוט בכל מורה הנבוכים ובשאר חיבוריו של הרמב"ם, ולהיות מודע לחיבורים מרכזיים שנכתבו על הרמב"ם. בביאור נעזרנו רבות בספרות המחקרית הענפה על הרמב"ם, וצורפה לו ביבליוגרפיה עשירה.

3. המרכיב השלישי הוא **מדורי ההרחבות, ההקדמות והמבואות**. ההרחבות כולל התייחסות